

Protocol time-out, schorsing en verwijdering

Januari 2025

Besluitvorming

Advies DPO:	3-2-2025
Advies DVO:	3-2-2025
Voorlopige vaststelling CvB:	11-2-2025
Advies GMR VO:	31-3-2025
Advies GMR PO:	30-3-2025
Definitieve vaststelling CvB:	10-6-2025

Inhoud

1	Introductie	3
2	Definities	4
3	Algemene uitgangspunten bij toepassing van maatregelen	5
4	Formele time-out	6
4.A	Grond voor een formele time-out	6
4.B	Bevoegdheid tot opleggen formele time-out	6
4.C	Procedure voor formele time-out	6
5	Schorsing van leerlingen	8
5.A	Gronden voor schorsing	8
5.B	Bevoegdheid tot opleggen schorsing	9
5.C	Procedure voor schorsing	9
6	Verwijdering van leerlingen	10
6.A	Gronden voor verwijdering	10
6.B	Bevoegdheid tot verwijdering	11
6.C	Procedure voor verwijdering	11
6.D	Verwijdering bij handelingsverlegenheid	12
7	Dossiervorming	13

1 Introductie

Kinderen hebben recht op onderwijs. Dit recht is echter niet oneindig. Er kunnen situaties zijn waarin een leerling (tijdelijk) geen onderwijs kan volgen binnen de school. Het kan zo zijn dat er geen andere mogelijkheid is dan een leerling een formele time-out of schorsing op te leggen of, in uitzonderlijke gevallen de leerling te verwijderen van school. Ze worden alleen toegepast als uiterste middel, wanneer andere pedagogische interventies ontoereikend zijn gebleken of bij ernstige incidenten die de veiligheid of het onderwijsproces in gevaar brengen.

In deze gevallen treedt dit protocol in werking. Het zorgt ervoor dat:

- Er consistentie is in de toepassing van maatregelen
- De rechten van leerlingen en ouders worden gewaarborgd
- Er duidelijkheid is over de bevoegdheden en verantwoordelijkheden binnen de organisatie
- De wettelijke vereisten worden nageleefd

Het document biedt een stapsgewijze aanpak voor elke maatregel, inclusief de gronden waarop ze kunnen worden toegepast, de procedures die moeten worden gevolgd, en de rechten en plichten van de betrokken partijen. Daarnaast wordt het belang van zorgvuldige dossiervorming benadrukt om transparantie en verantwoording te waarborgen.

2 Definities

LPW	Leerplichtwet
WEC	Wet op de expertisecentra
WPO	Wet op het primair onderwijs
WVO 2020	Wet voortgezet onderwijs 2020
Bevoegd gezag	Het college van bestuur van SCOPE scholengroep
Clusterdirecteur	Directeur die meerdere directeuren PO/(V)SO van een cluster van PO/(V)SO scholen aanstuurt
Teamleider	Een werknemer (PO/(V)SO) belast met een deel van de taken en bevoegdheden van een directeur PO/(V)SO
Directeur	Directeur van een PO/(V)SO of VO school
Afdelingsleider	Een werknemer (VO) belast met een deel van de taken en bevoegdheden van een directeur
Schoolweek	Een schoolweek is een reguliere week buiten het vastgestelde vakantierooster
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring voor het (voortgezet) speciaal onderwijs
OPP	Ontwikkelingsperspectiefplan
Ouder	De ouder/verzorger/voogd met het gezag over de leerling die nog geen achttien jaar is.

3 Algemene uitgangspunten bij toepassing van maatregelen

Het opleggen van een formele time-out, een schorsing en/of een verwijdering van een leerling zijn maatregelen die, afhankelijk van de aanleiding, het karakter van een ordemaatregel, een disciplinaire maatregel of een maatregel in het belang van het kind en/of de school kunnen hebben. Vaak gaat het om een combinatie van deze aspecten. Bij de toepassing van maatregelen worden de volgende algemene maatstaven in alle gevallen in acht genomen:

1. Consistente toepassing: gelijke gevallen worden gelijk behandeld. Op hetzelfde onaangepast gedrag moet dus dezelfde maatregel volgen, behalve indien sprake is van herhaald onaangepast gedrag. Bij herhaald onaangepast gedrag kan een zwaardere maatregel worden getroffen.
2. Evenredigheid: indien pedagogische maatregelen (maatregelen binnen de sfeer van de klas, zoals bijvoorbeeld strafwerk, een briefje mee naar huis) geen effect (meer) hebben, kunnen een time-out, schorsing en/of verwijdering worden toegepast.
3. De maatregel moet qua aard, zwaarte en gevolgen evenredig zijn aan het gedrag dat tot de maatregel aanleiding geeft. Dit betekent ook dat moet worden afgewogen of in een concreet geval niet kan worden volstaan met een schriftelijke waarschuwing en dat in een volgend geval een zwaardere maatregel zal worden toegepast. Verder is het niet per definitie zo dat een eerste geval van onaangepast gedrag altijd tot de lichtste maatregel dient te leiden. Het gedrag kan zo ernstig zijn dat het gerechtvaardigd is gelijk een zwaardere maatregel te treffen in het kader van de veiligheid of als ordemaatregel (proportionaliteit en subsidiariteit).

4 Formele time-out

Binnen het onderwijs wordt de term time-out verschillend gebruikt. Enerzijds is er de pedagogische time-out en anderzijds de formele time-out.

Een pedagogische time-out kan verschillende vormen hebben. Bijvoorbeeld het op de gang zetten van een leerling, het uit de les sturen van een leerling of diverse interventies om sociaal emotioneel tot rust te komen. Daarna kan een leerling weer de reguliere lessen volgen.

Van een formele time-out, waar deze procedure over gaat, is sprake wanneer een leerling, als corrigerende maatregel voor de rest van de dag de toegang tot het reguliere onderwijs wordt ontzegd. Deze maatregel wordt dan ook, normaalgesproken, gedurende een schooldag opgelegd en geldt voor de rest van de dag. Hierbij kan de school ervoor kiezen om de leerling op school te houden of de leerling, na overleg met ouders, naar huis te sturen.

4.A Grond voor een formele time-out

Grond voor een time-out is ontoelaatbaar gedrag of een ernstig incident dat het in het belang van de leerling en/of de school noodzakelijk maakt de leerling voor de duur van maximaal één dag niet aan de les te laten deelnemen en, afhankelijk van de situatie, de toegang tot de school te ontzeggen.

Situaties om over te gaan tot een time-out zijn onder andere:

- Fysiek geweld/pesten/chantage/discriminatie door de leerling. Hierdoor voelen medeleerlingen en/of medewerkers zich op school niet meer veilig, omdat een leerling bijvoorbeeld fysiek geweld gebruikt, pest, treitert, misbruik maakt van macht, bedreigt, chanteert, discrimineert, of aanwijzingen van medewerkers en/of schoolleiding negeert;
- Het zich schuldig maken aan vandalisme, het vernielen of beschadigen van zaken of het buitensporig vervuilen ervan.

4.B Bevoegdheid tot opleggen formele time-out

- Binnen het primair en speciaal onderwijs zijn de teamleiders, na overleg met de directeur, en de directeur bevoegd om een formele time-out op te leggen.
- Binnen het voortgezet onderwijs zijn de afdelingsleiders en de directeur bevoegd om een formele time-out op te leggen.

4.C Procedure voor formele time-out

1. Van het opleggen van een formele time-out en de grond daarvoor worden de ouders zo spoedig mogelijk gemotiveerd in kennis gesteld, bij voorkeur telefonisch. De ouders dienen indien van toepassing, zo spoedig mogelijk nadien de zorg voor hun kind van de school over te nemen. Zolang de zorg over de leerling niet aan de ouders kan worden overgedragen, neemt de school maatregelen om passende zorg voor de leerling buiten de klas te realiseren. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van (huis)werk, te voorkomen dat deze een achterstand oploopt.
2. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek. Dit gesprek dient op korte termijn plaats te vinden (bij voorkeur dezelfde dag). Hierbij zijn, indien mogelijk, de medewerker die het gedrag heeft geconstateerd en degene die de time-out opgelegd heeft aanwezig. Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag

gemaakt, dat 'voor akkoord of gezien' getekend wordt door de ouders en in het leerlingendossier wordt opgeborgen.

3. Van het opleggen van een time-out worden de clusterdirecteur, dan wel de directeur van de vestiging in het vo op de hoogte gesteld.
4. De directeur/afdelingsleider deelt het toepassen van een time-out en de grond daarvoor vervolgens schriftelijk aan de ouders mee. De brief wordt per e-mail verzonden en opgeborgen in het leerlingendossier.
5. Tegen het opleggen van een formele time-out is geen bezwaar mogelijk. Wel kan een ouder besluiten een klacht in te dienen bij het college van bestuur, dan wel bij de klachtencommissie.

5 Schorsing van leerlingen

Van schorsing van een leerling is sprake wanneer de leerling tijdelijk het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd. Hierbij kan de leerling binnen de school aanwezig zijn (interne schorsing) of buiten de school (externe schorsing). Als de ontzegging van de deelname aan het onderwijs minder dan één dag omvat, betreft het geen schorsing maar een formele time-out (zie hoofdstuk 4). De maximale duur van een schorsing omvat één week.

5.A Gronden voor schorsing

Gronden voor schorsing zijn:

1. Wanneer onaangepast gedrag en/of uitingen van de leerling (binnen of buiten de school) leidt tot ontwrichting van het onderwijsproces en/of wanneer de veiligheid in/op school in het geding is.
2. Wanneer een (andere) grond die het in het belang van de school en/of de school dringend noodzakelijk maakt dat de leerling tijdelijk niet deelneemt aan de les of niet op school komt.

Bij het opleggen van een schorsing en het bepalen van de duur ervan geldt dat altijd de aard en de mate van het gedrag/gedragingen moeten worden betrokken.

Als het gedrag van de leerling ontwrichtend en/of grensoverschrijdend is, kan dit de veiligheid, de kwaliteit en de continuïteit van de onderwijsprocessen negatief beïnvloeden. In dat geval kan een schorsing noodzakelijk zijn.

Onder **ontwrichtend gedrag** kan bijvoorbeeld worden verstaan dat een leerling niet ontvankelijk is voor begeleiding en correctie en ongewenst gedrag blijft vertonen.

Onder **wangedrag** kan bijvoorbeeld gedacht worden aan gedrag dat ernstig in strijd is met de reguliere fatsoensnormen, agressief gedrag als uiting van boosheid of om een bepaald doel te bereiken, zoals:

1. Verbaal geweld (zoals bedreigen, schreeuwen, schelden).
 - a. Hierbij kan, maar dit is niet uitsluitend het geval, gedacht worden aan herhaalde driftbuien of mishandeling van een medeleerling. Het kan hier gaan om een enkele actie, maar ook om een herhaalde actie of om een gedragspatroon.
 - b. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan de bedreiging van een medeleerling, een ouder of medewerker van de school.
2. Fysiek geweld (schoppen, slaan, gooien met spullen).
3. Bezit van wapens of vuurwerk.
4. Herhaalde les-/ordeverstoring.
5. Diefstal of afpersing
6. Het gebruik van en/of handel in drugs of in gestolen goederen.

5.B Bevoegdheid tot opleggen schorsing

Het bevoegd gezag kan op grond van artikel 40c, lid 1 WPO, van artikel 8:14, lid 1 WVO 2020 en artikel 40a, lid 1 WEC een leerling voor langer dan één dag, doch maximaal een week met opgave van redenen schorsen.

Conform het managementstatuut is de bevoegdheid tot het opleggen van een schorsing als volgt gemandateerd:

- Binnen het primair en speciaal onderwijs heeft de clusterdirecteur het mandaat tot het opleggen van een schorsing van maximaal één week.
- Binnen het voortgezet onderwijs hebben de afdelingsleiders het mandaat om, na overleg met de directeur, een schorsing van maximaal drie dagen op te leggen. Directeuren hebben het mandaat tot het opleggen van een schorsing van maximaal één week.

5.C Procedure voor schorsing

1. Schorsing vindt pas plaats na overleg met de leerling, de ouders (indien de leerling jonger is dan 18 jaar) en de directeur/afdelingsleider van de school, tenzij het in het belang van de school en/of de leerling noodzakelijk is om de schorsing met onmiddellijke ingang in te laten ingaan. In dat geval heeft het in de eerste zin genoemde overleg alsnog zo spoedig mogelijk plaats.
2. De (cluster)directeur/afdelingsleider deelt het besluit tot schorsing schriftelijk aan de leerling mee. Is de leerling jonger dan 18 jaar, dan worden de ouders van de leerling ook schriftelijk op de hoogte gesteld. In het besluit worden de redenen voor schorsing onderbouwd en de aanvang en de tijdsduur ervan vermeld samen met eventuele andere genomen maatregelen.
3. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk en het laten deelnemen aan toetsmomenten (buiten de groep), te voorkomen dat deze een achterstand oploopt.
4. De brief wordt per post verzonden of aan de ouders overhandigd. Daarnaast wordt deze per e-mailbericht verzonden.
5. Van het opleggen van een schorsing wordt het college van bestuur op de hoogte gesteld.
6. Een schorsing langer dan één dag wordt schriftelijk gemeld bij de Inspectie van het Onderwijs met opgaaf van redenen. Een afschrift van de desbetreffende schorsingsbrief wordt toegevoegd bij de schriftelijke melding. Hierdoor wordt voldaan aan artikel 40c, lid 3 WPO . artikel 8.14, lid 3 WVO 2020 en artikel 40a, lid 3 WEC.
7. Tegen het opleggen van een schorsing kan bezwaar worden gemaakt bij het college van bestuur. Dit bezwaar moet binnen zes weken na dagtekening van de onder punt twee genoemde mededeling worden ingediend via bestuur@scopescholen.nl. Het indienen van een bezwaar heeft geen opschortende werking voor de schorsing.
8. Het college van bestuur beslist, na de belanghebbenden te hebben gehoord, binnen vier schoolweken op het bezwaarschrift.

6 Verwijdering van leerlingen

Nadat blijkt dat meerdere interventies niet het beoogde effect hebben, kan verwijdering als uiterste maatregel worden toegepast. Verwijdering kan ook worden toegepast als onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstig incident of wangedrag. Van verwijdering van een leerling is sprake wanneer het bestuur besluit een leerling de verdere toegang tot de school te ontfeggen. Dit is een zeer ingrijpende maatregel voor een leerling, die pas na zeer zorgvuldige afweging genomen kan worden.

6.A Gronden voor verwijdering

Gronden voor verwijdering zijn:

1. Ernstig onaangepast gedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
2. Ernstig onaangepast gedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
3. Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en ouders.
4. Handelingsverlegenheid van de school, dat wil zeggen het niet in voldoende mate tegemoet kunnen komen door de school aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Voor alle verwijderingen geldt dat een afweging gemaakt dient te worden ten aanzien van de aard en de mate van het gedrag/de gedragingen. Soms kan een enkele gedraging reden vormen voor verwijdering, soms kan een patroon en/of cumulatie van gedragingen reden vormen voor een verwijdering.

Als ontwrichtend gedrag en/of wangedrag van de leerling of van de ouder(s) de veiligheid, de kwaliteit en/of de continuïteit van de onderwijsprocessen ernstig negatief beïnvloedt, kan een leerling worden verwijderd.

Onder **ontwrichtend gedrag** kan bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, worden verstaan dat een leerling niet ontvankelijk is voor begeleiding en correctie en ongewenst gedrag blijft vertonen, waardoor de onderwijsprocessen negatief worden beïnvloed.

Onder **grensoverschrijdend gedrag** kan bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, gedacht worden aan gedrag dat ernstig in strijd is met de reguliere fatsoensnormen, agressief gedrag als uiting van boosheid of om een bepaald doel te bereiken, zoals:

- verbaal geweld (zoals bedreigen, schreeuwen, schelden) en/of
- fysiek geweld (schoppen, slaan gooien met spullen)
- digitaal wangedrag (opnemen en verspreiden van beeld- en geluidsopnames van vechtpartijen, sexting, opnames van medewerkers enzovoort).

Soms kunnen ontwrichtend gedrag en wangedrag in elkaar overlopen.

Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- herhaalde driftbuien, pesten en mishandeling van een medeleerling;
- bedreiging van een medeleerling of een medewerker van de school;

In het geval tot verwijdering wordt overgegaan wegens handelingsverlegenheid omdat niet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling kan worden voorzien, dient altijd een volledig ontwikkelingsperspectief (OPP) in het leerlingdossier aanwezig te zijn waarmee daadwerkelijk is gewerkt. De handelingsverlegenheid dient namelijk onder meer te blijken uit dit OPP.

Alleen in het geval dat een OPP niet kan worden opgesteld doordat de ouders hun medewerking niet geven kan uiteindelijk worden volstaan met een eenzijdig OPP waarvan de uitvoering door dit gebrek aan medewerking stopt.

6.B Bevoegdheid tot verwijdering

Het bevoegd gezag kan op grond van artikel 40, lid 1 WPO, van artikel 8:15, lid 1 WVO 2020 en artikel 40, lid 1 WEC een leerling van school verwijderen.

Conform het managementstatuut is de bevoegdheid tot het verwijderen van een leerling als volgt gemandateerd:

- Binnen het primair en speciaal onderwijs heeft de clusterdirecteur het mandaat tot het nemen van een besluit tot verwijdering van een leerling.
- Binnen het voortgezet onderwijs heeft de directeur het mandaat tot het nemen van een besluit tot verwijdering van een leerling.

6.C Procedure voor verwijdering

1. Voordat wordt besloten tot verwijdering van een leerling worden zowel de betrokken medewerker als de ouders gehoord door de (cluster)directeur.
Indien het voornemen bestaat om de leerling gedurende de looptijd van de besluitvorming en het zoeken naar een andere school te schorsen, worden de ouders ook over dit voornemen gehoord.
2. Het besluit tot verwijdering van een leerling jonger dan 18 jaar (een leerling waarop de LPW van toepassing is) kan pas definitief genomen worden na overleg met de inspectie. Ten tijde van dit overleg kan de leerling worden geschorst. De termijn van schorsing kan hierbij **in het voortgezet onderwijs** langer dan één week bedragen. In dit overleg wordt ook nagegaan op welke manier de betrokken leerling onderwijs kan volgen. Gedurende de periode van een voornemen tot verwijdering kan een leerling **in het primair of speciaal onderwijs** niet langer dan maximaal een week worden geschorst.
3. De directeur stelt de inspectie schriftelijk en gemotiveerd in kennis van een definitieve verwijdering. (VO)
4. De clusterdirecteur of directeur stuurt de leerling een schriftelijk gemotiveerd besluit tot verwijdering waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen het besluit. Indien de leerling jonger dan 18 jaar is, wordt de beslissing ook aan de ouders schriftelijk bekendgemaakt. De brief wordt aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post verzonden.
5. De clusterdirecteur of directeur meldt het besluit tot verwijdering van de leerling terstond aan de leerplichtambtenaar.
6. Tegen een verwijderingsbeslissing kan binnen zes weken bezwaar worden gemaakt bij het college van bestuur. Indien ouders binnen zes weken bezwaar maken, hoort het college van bestuur hen over dit bezwaarschrift voor het nemen van een besluit op bezwaar.
7. Het college van bestuur neemt binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit. Dit besluit wordt zowel per gewone post als aangetekend met bericht van ontvangst aan de ouders verzonden. Hierbij worden de ouders gewezen op de beroepsmogelijkheid via de civiele rechter.
8. Definitieve verwijdering vindt pas plaats nadat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder “andere school” kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor

speciaal en voortgezet speciaal onderwijs. Indien dit het geval is dient er eerst een TLV afgegeven te zijn. Zonder de bereidheid van een andere school om de leerling toe te laten kan niet verwijderd worden. Er is dus sprake van een resultaatsverplichting.

6.D Verwijdering bij handelingsverlegenheid

Voordat wordt besloten tot het verwijderen van een leerling bij handelingsverlegenheid geldt, buiten het reguliere dossier, specifiek het volgende:

1. Er moet een OPP opgesteld zijn waarin de ondersteuningsbehoefte van de leerling in kaart is gebracht. De doelen in het OPP zijn gericht op reguliere deelname aan het onderwijsproces. Bij het opstellen van het OPP heeft op overeenstemming gericht overleg met ouders plaatsgevonden.
2. Het OPP bevat evaluatiemomenten, reflectie op behaalde doelen en een motivatie op de (bijstelling van) ingezette instrumenten. Ouders worden bij alle evaluaties betrokken.
3. Wanneer de doelen niet behaald worden, moet het OPP bijgesteld worden. Pas wanneer de begeleiding intensiever is dan de school kan bieden, mag een leerling verwijderd worden.
4. Wanneer ouders onderzoek in de weg staan, geen toestemming geven voor het inzetten van instrumenten, of de begeleiding op andere wijze onvoldoende mogelijk maken, kan de school de doelen uit het OPP niet behalen, wat kan leiden tot handelingsverlegenheid en mag de leerling verwijderd worden.
5. De school behoudt bij een verwijdering haar regiefunctie. De school geeft een advies over de leerling af, vraagt eventueel een toelaatbaarheidsverklaring aan en zorgt voor een passende school voor de leerling. Ouders moeten hierbij gehoord en geïnformeerd worden.
6. Bij het aanvragen van een TLV kunnen ouders, indien zij het er niet mee eens zijn, een zienswijze toe laten voegen aan de aanvraag.

7 Dossiervorming

De school is verantwoordelijk voor het bijhouden van het dossier gedurende de schoolloopbaan van een leerling. In het dossier wordt onder meer concreet opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school aantoonbaar heeft gedaan om deze op te lossen en om de schorsing of verwijdering van een leerling te voorkomen. In het dossier bevindt zich - behoudens in het geval het daarmee beoogde doel daarmee niet (meer) bereikt kan worden - bijvoorbeeld ook een afschrift van de schriftelijke waarschuwing van de school aan de (ouders van de) leerling, waarbij gewezen wordt op een mogelijke verwijdering als de grond hiervoor blijft bestaan.

Steeds vaker zien we dat het niet volgen van de juiste procedure en de vastlegging daarvan leidt tot het indienen van een bezwaar bij het college van bestuur. Het is daarom van belang de procedures te volgen en vast te leggen.

Het dossier bevat een beschrijving van alle incidenten en afschriften van brieven die zijn verstrekt in het kader van de procedure voor schorsing of verwijdering. De zienswijze van ouders bijvoorbeeld maakt eveneens een belangrijk onderdeel uit van het dossier.

De leerling of, in het geval dat de leerling nog geen achttien is de ouders, kunnen op grond van de AVG inzage krijgen in het dossier van de leerling.